

NÁDHERNÁ NEŘEST

Snad každý z nás si dovede živě představit pravého anglického gentlemana. Tmavý oděv, tvrdá buřinka, vycházková hůl a v koutku úst dýmka. Anglická tradice a důstojnost opustily břehy království a postupně dobyly Evropu i ostatní svět. Kuřáky dýmek byli i mnozí slavní lidé.

Patřili mezi ně třeba Schiller, Beethoven, Bismarck, Washington, Bedřich Veliký, A. Conan Doyle, Albert Einstein, ale i taková rozporuplná osobnost jako J. V. Stalin.

*"...Ten, kdo bere do zubů dýmku,
musí mít nejvznešenější vlastnosti:
chladnokrevnost vojevůdce,
mlčenlivost diplomata
a klid falešného hráče."*

Ilja Erenburg

Dýmky jsou něco, co jejich kuřáci a sběratelé už po staletí obdivují. Jejich krásné ladné tvary, které mnohdy připomínají svými svůdnými liniemi překrásné ženy, dokáží okouzlit i ty, jež je nikdy nekouřili.

Zamyslete se nad sebou, a ruku na srdce. Kdo z nás mužů se o kouření dýmky nikdy nepokusil? Vydrželi však jen málokteří. Ti, co to vzdali, nemohli poznat, že kouření dýmky je nadřazeno všem ostatním kuřáckým požitkům. Přes veškeré blouznění o modravých oblacích dýmu je kouření dýmky velice obřadná záležitost. Dýmky nemohou kouřit lidé těkaví a nervózní. Z dýmek, tak jako z jejich majitelů, číší klid a pohoda. Je jim lhostejný uspěchaný a bláznivý svět.

Dýmky porcelánové jsou sice pro kouření naprosto nevhodné, neboť nevstřebávají vzniklý dehet, ale zase vynikají estetickou krásou a rozmanitostí.

*"Indiáni objevili kouření, které je
největším vynálezem a jediným
kulturním pokrokem od počátku světa."*

Victor Auburtin

Tento výrok zní na konci 20. století, v době, kdy velká většina zemí světa bojuje proti kouření, asi poněkud groteskně. Přesto ještě podstatná část lidstva kouří a elitou mezi kuřáky jsou právě milovníci dýmek. Dýmka totiž chutná lépe než všechno ostatní. Lépe než viržinka, cigarety, a dokonce lépe než doutník. Tak proč mezi sebou potkáváme tak málo jejich vyznavačů? Důvod je poměrně prostý. Je to netrpělivost, která způsobuje, že většina těch, kteří se o to pokusí, to po krátkém čase vzdá.

S dýmku se totiž musí zacházet jako s láskou na první pohled, ale o kterou je potřeba urputně bojovat, aby se z ní stala žena na celý život.

Dýmka, tak jako spolehlivá žena, je nejlepší zbraní proti stresu a spěchu. Dýmka vás donutí ke klidu a rozvaze.

Každá dýmka se kouří poměrně velice dlouho. V průměru tak kolem jedné hodiny a navíc musíte mít kolem sebe řadu speciálních nástrojů, které se používají během kouření a po jeho dokončení i k čištění. S dýmku si musíte rozumět. Musíte se s ní mazlit a chovat ji jako v bavlnce. Jenom tak se vám odvděčí a nesežehne váš jazyk a ústa horkým a štiplavým dýmem. Dýmka, zrovna tak jako náročná žena nebo milenka, si žádá neustálé pozornosti.

Nechci zde na tomto místě řadit kuřáka dýmek do kategorie Casanovů a záletníků. Myslím si, že velká většina jich tam nepatří už jenom proto, že jejich láskou jsou dýmky a množství jiných náročných vztahů by jim prostě notně komplikovalo život. Kuřák dýmky totiž nemůže mít jen jednu jedinou, byť sebelepší a nejkvalitnější dýmku, a to z jednoho prostého důvodu, že si ji nemůže zapálit, pokud úplně nevychladla. A tak i člověk racionální a spořivý musí mít nejméně čtyři dýmky. Ale to se stává jen málokdy. Opak je pravdou. Dýmka, to je vášeň! Dýmka je sama o sobě věc krásná. Vždyť existuje tolik nádherných tvarů, značek a jmen, že už jen při jejich vyslovení kuřák slastně sní. Taková správná Bentka, Billiard, Dublin, Buldok nebo Stand-up-Poker dokáží s kuřákem pořádně zatočit. To jsou však pouze názvy všeobecné, týkající se klasických tvarů. Ale vyslovení jmen světoznámých výrobců, jako třeba Dunhill, Parker, Peterson, Vauen, Savinelli nebo Chacom, vyvolává mrazení v zádech, třes rukou a často dlouhé, bezesné noci. A tak, jak jde čas, zasteskne se vám po změně a nové dýmce jejíž nákup vám přinese tolik potěšení a radosti. Pak přijde období námluv a zakuřování, kdy se spolu důvěrně seznámíte a stanou se z vás přátelé na celý život. Kuřáci dýmek to v žádném případě nemají jednoduché, protože tento rituál se několikrát do roka opakuje.

*"Uznávám pouze vodní dýmky
Indů a Peršanů. Pokud jde o hmotné
požitky, jsou nám Orientálci
jednoznačně nadřazení."*

Honoré de Balzac

DÝMKY Z VŘESOVCE

V současné době většina kuřáků dává přednost dýmce vyrobené z kořene vřesovce neboli bruyéry, který roste především ve Středomoří. Dřevo jeho kořene v sobě spojuje všechny vlastnosti, které jsou žádoucí pro výrobu kvalitních dýmek. Je tvrdé, hustě žilkované a odolné vůči vysokým teplotám. Zároveň si však zachovává sací schopnost, a tak se snadno vyrovnává s tabákovým kondenzátem.

Dýmky se vyrábějí i z jiných dřevin, ale ty postrádají odpovídající kuřácké vlastnosti a ani jejich řemeslné zpracování nepatří k nejlepším.

A jak taková dýmka z vřesovce vzniká?

Na samém počátku se nachází blok dřeva z kořene. Nejkvalitnější jsou staré až 80 let. Blok se očistí od hlíny a výhonků a uloží do speciálního příkopu, ve kterém je neustále zavodňován. Potom se tyto bloky rozřežou na části zvané ébauchony, na kterých už lze rozpoznat žilkování dřeva, a mohou se roztřídit podle kvality. Než dojde k vlastnímu zpracování "ébauchonů", musí se dvanáct hodin vyvářet, aby se z nich odstranila pryskyřice a usmrtily ještě žijící klíčky. Potom se materiál musí ještě dalšího půl roku sušit, než může být dále zpracován. Podíl práce lidských rukou při výrobě dýmek je stále vysoký, což se samozřejmě odráží i v jejich ceně. Čím je dýmka individuálnější a dokonalejší, tím je její cena vyšší. Na závěr výrobního procesu se dýmky buď lakují k zachování přírodního stavu, nebo se pod vysokým tlakem pískují. Potom se ještě moří a leští. Pokud se týče náustku, prosadil se v současné době převážně parakaučuk, což je tvrdá, lisovaná guma. Je to materiál hygienický, odolný, a přesto příjemný v ústech.

DÝMKY Z MOŘSKÉ PĚNY

Dýmky z mořské pěny jsou jediné, které mají právo "briérce" konkurovat. Pěnovka se stala populární v 18. století, kdy byl tento materiál dovezen z Turecka. Jedná se o měkký minerál, hydrosilikát magnezia, který je podobný hlíně, na vzduchu tuhne a dá se bez problému zpracovávat. Jejich chuť však postrádá individualitu, protože jim chybí originální příchutě vřesu. Důvod, proč nenašly širšího uplatnění, je v jejich křehkosti. Mají povrch, který je velice citlivý na dotek a je na něm vidět každý škrábanec. Pokud vám pěnovka nešťastnou náhodou upadne na zem, rozletí se na tisíce kousků.

VODNÍ DÝMKY

Vodní dýmky, o kterých se tak pochvalně zmiňuje Balzac, jsou velice rozšířené v zemích Středního východu, kde se nejnámější z nich nazývají nargilé. V evropských zemích nenašly širšího uplatnění. I tyto dýmky mají však svůj rub a líc.

Je celkem logické, že systém vodní dýmky poskytuje velmi chladný a čistý dým, neboť kouř prochází čistou nebo parfémovanou vodou. Na druhé straně je to systém těžko přenosný a vyžaduje odbornou instalaci. Dalším problémem je, že tabák se musí udržovat v doutnajícím stavu kouskem žhavého uhlíku. A ten nemusí být vždy po ruce. Z vlastní zkušenosti vím, že v kavárnách těchto zemí existují jakési erární dýmky, které si kuřáci propůjčují za mírný poplatek, a pouze výměnný náustek nosí s sebou. A nakonec. Celý systém se velice obtížně čistí. Jestli přesto chcete vodní dýmku vlastnit, kupte si perskou. Prý jsou nejlepší.

DÝMKY PORCELÁNOVÉ

Mezi velice známé dýmky se řadí i dýmky porcelánové. Vynikají svou krásou a někdy jsou až kouzelně kýchavité, pomalované alegorickými výjevy, ženskými hlavami, lesními výjevy divoké zvěře a dokonce i erotickými scénkami. Jediné, k čemu se však hodí, je sběratelství, protože tato dýmka dokáže neuvěřitelně zdevastovat váš jazyk a patro. Je pro to celkem logické vysvětlení. Porcelán nevstřebává žádný tabákový kondenzát a dýmka se velice rychle přehřeje. Proč dosáhly v minulých staletích takové obliby, je záhadou.

*"Není nic, co by se vyrovnalo tabáku.
Je vášní ctihodných lidí,
a kdo se bez něj obejde, není hoden žít."*

Jean Baptiste Molière

Vyrábějí se dýmky i z dalších materiálů. V minulosti bývaly velice rozšířené dýmky tvarované z hlíny a pak vypalované v pecích. Vyrábějí se i dýmky kovové nebo z kukuřičného klasu. V Americe se vyrábějí dokonce z umělé hmoty. Všechny mají některé dobré stránky, ale mnohem více negativních. Žádné však nedokáží konkurovat dýmčím vyrobeným z kořene vřesu bílého.

TABÁK

Názor slovného dramatika jistě nemusíme brát za bernou minci. Doba se změnila a názory na tabák jsou v současnosti opačné polarity. Přesto se tabák pěstuje a ještě asi poměrně dlouhou dobu bude zpracovávat. Kuřáci dýmek by si bez něho nedokázali život představit.

Nehodlám vás unavovat dějinami ani způsobem pěstování a výrobou tabáku, která dosáhla téměř dokonalosti. Na trhu je k dostání mnoho jeho druhů. Slova jako flake cut, cavendish nebo ready rubbed znamenají různé sorty a jsou velice informativní pouze pro zasměčené.

Tabákové směsi se nyní vyrábějí ve dvou základních verzích, a to Latakia založená na bázi lehkých orientálních tabáků a Burley, která tvoří její hlavní část a je doplněna lehkým tabákem Virginia. Tato směs bývá často velice silně aromatizovaná.

Tyto dva směry zahrnují ovšem stovky směsí a každý kuřák dýmky si může vybrat podle svého gusta.

*"Mám pocit, že díky tabáku procitla
Anglie z dlouhého spánku.
Lidé, kteří se doposud bavili jen
o omezených domácích záležitostech,
si vložili dýmku do úst
a stali se z nich filozofové."*

Sir James Barrie